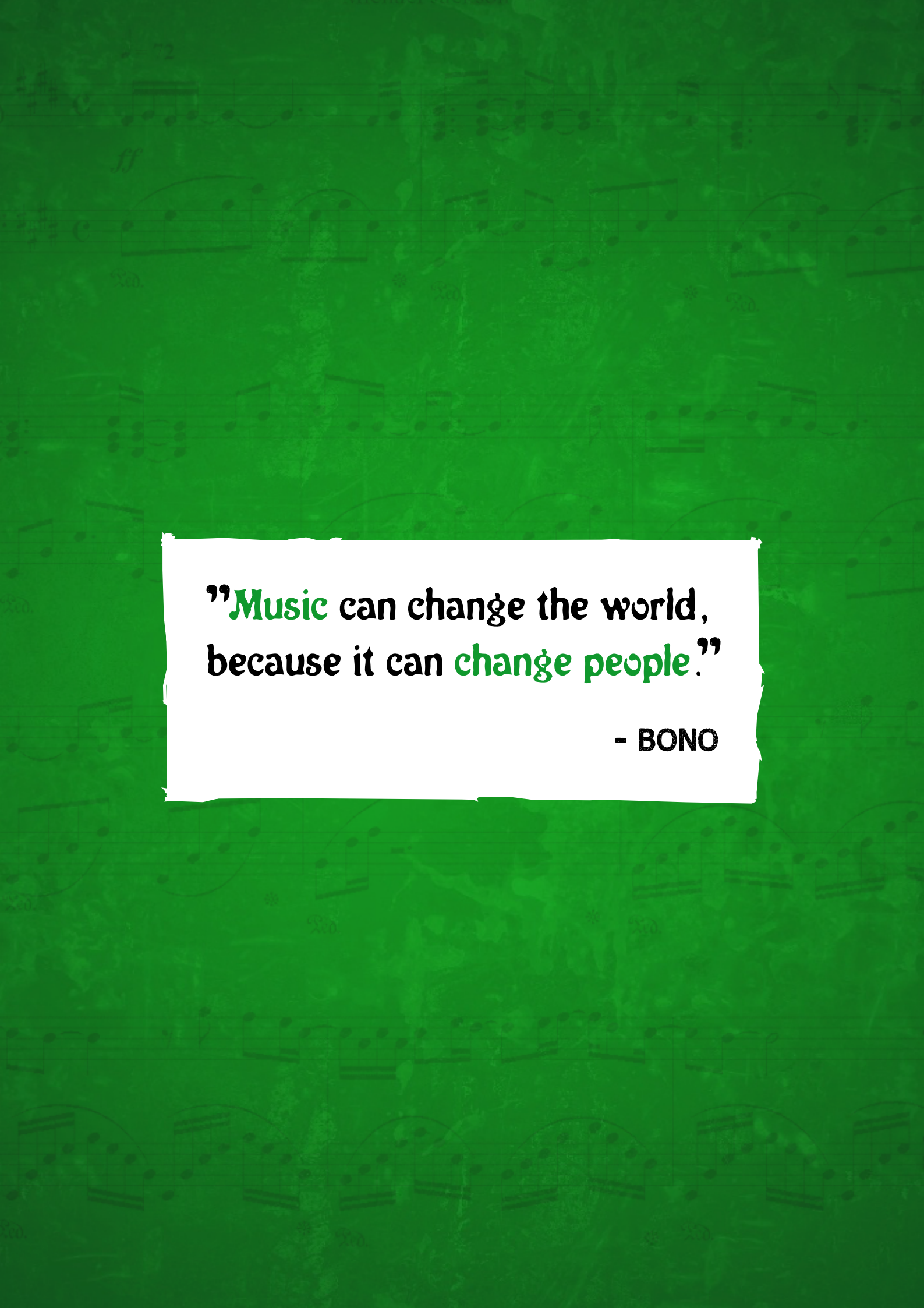

STAGEPLOTS, SETLISTS & SAVING THE WORLD

GUIDE & CHECKLISTA FÖR HÅLLBARA EVENTS

85 actions för en mer **EKOLOGISKT**
och **SOCIALT** hållbar
musikkonsert
föreställning
konferens
festival
etc.

The background of the image is a green field filled with faint, overlapping musical notation. It includes various notes, stems, and beams, some with dynamic markings like 'ff' (fortissimo) and 'cresc.' (crescendo). The notation is spread across the entire image, creating a textured, musical backdrop.

**"Music can change the world,
because it can change people."**

- BONO

Denna bok är författad av Louise Lindén och är framtagen i samarbete med Musik i Blekinge och med stöd från Naturvårdsverket. Rättigheterna till innehållet ägs av Föreningen LiveGreen. Mer info finns på www.livegreen.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	s. 7
Om hållbarhet	s. 8
Så här använder du guiden/checklistan	s. 9
Ekologisk hållbarhet	s. 11
#1 Energi	s. 12
#2 Avfall & återvinning	s. 13
#3 Inköp & konsumtion	s. 15
#4 Transport & logi	s. 17
#5 Mat & dryck	s. 19
#6 Reklam & tryck	s. 21
Social hållbarhet	s. 25
#7 Säkerhet & trygghet	s. 26
#8 Fysiologisk hälsa	s. 27
#9 Psykosocial hälsa & arbetsmiljö	s. 28
#10 Jämställdhet & normkritik	s. 31
#11 Inflytande & demokrati	s. 32
#12 Integration & mångfald	s. 34
#13 Tillgänglighet	s. 35
Kommunikation & impact	s. 37
#14 Hållbarhetskommunikation	s. 38
#15 Visualisering av hållbarhet	s. 40
#16 Social impact = positiv samhällspåverkan	s. 41
Spara och tjäna cash på hållbarhet	s. 45
Checklista i korthet	s. 53
Inspiration, källor & länkar	s. 59
Branschregister	s. 60

FÖRORD

*1 vecka. 49 miljoner kronor. 312 000 engagemang.
Låt siffrorna sjunka in en stund.*

Det här är resultatet av ett musikevenemang som fick ett helt land att under en veckas tid kraftsamla mot orättvisor, världskriser och samhällsutmaningar. En glasbur, tre framgångsrika kulturprofiler som livesänder önskade låtskatter – och så var det igång; individer, företag, politiska partier och allt däremellan engagerade sig för att dra sitt strå till stacken – och plötsligt hade vi gjort världen lite bättre.

Exemplet är taget från Musikhjälpen i Örebro 2016, men det här är varken första eller sista gången ett musikevenemang mynnar ut i engagemang och global förändring. Bob Geldof och Bono påverkade världens ledare – två gånger under två decennier – genom Live Aid och efterföljande Live 8. Woodstocks värdegrund om *peace, love & music* fick en halv miljon människor att vallfärda till en mjölkfarm. Över hela världen, nu som förr, används musik, scenkonst och evenemang för att bygga gemenskap, lyfta viktiga samhällsfrågor och förgylla människors liv.

Vi lever i en tid där världen behöver *changemakers*; medvetna människor, ledare, konstnärer – och arrangörer – mer än någonsin. Genom festivaler och evenemang kan vi visa vägen mot en hållbar framtid. Vi kan experimentera, inkludera, reducera, integrera och inspirera. Och du som har denna handbok framför dig kommer snart att ha verktygen som krävs för att förvandla ditt arrangörskap till *changemaking* på hög nivå.

Glöm aldrig att musik och kultur inte bara är underhållning – det är konstformer och kraftfulla verktyg som speglar, influerar och förändrar vår nutid och vår framtid!

– **Louise Lindén**, festivalgeneral/grundare LiveGreen och författare

HÅLLBAR UTVECKLING

- ingen trend, en livsnödvändighet!

8 augusti. Det var datumet då vi förbrukat jordens totala årskvot för 2016. Vid detta datum var vi i full gång med att skapa den här boken, ett av tusentals initiativ som uppkommit i kampen för en hållbar framtid. I en tid där planetens medeltemperatur skjutit i höjden, flyktingkrisen är ett faktum och klimatförnekaren Trump röstats fram till USA:s president behöver världen changemakers, medborgare, företag – och arrangörer – som tar ansvar och samarbetar för en ekologiskt och socialt hållbar värld.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Vi ska inte förbruka planetens resurser så att natur och framtida generationer drabbas.

SOCIAL HÅLLBARHET

Vi strävar mot ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter och behov uppfylls.

EKONOMISK HÅLLBARHET

Vi verkar för en ekonomisk utveckling utan negativa effekter på klimat och människor.

HISTORIA

- 1970-talet:** Earth Day, Greenpeace m.m. blir starten på modern miljörörelse
- 1987:** Brundtland-kommissionen – begreppet hållbar utveckling definieras
- 1992:** Earth Summit i Rio de Janeiro, där Agenda 21 sätts
- 2007:** Al Gores *En obekväm sanning* skapar debatt kring global uppvärmning (belönas med Nobels fredspris)
- 2015:** Världens länder enas om globalt klimatavtal i Paris

GLOBALA MÅLEN FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

17 MÅL SOM SKA FÖRÄNDRA VÄRLDEN

Världens ledare har förbundit sig till 17 st Globala Mål för att uppnå tre fantastiska saker under de kommande 15 åren.

Att utrota extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att lösa klimatkrisen. Genom FN:s Globala Mål för hållbar utveckling kan det här uppnås.

SÅHÄR ANVÄNDER DU HÅLLBARHETSGUIDEN:

Denna bok ska ses som en verktygslåda: meningen är inte att du ska sträckläsa den en gång, utan snarare att du som arrangör ska använda den i planering och utvärdering som en inspirationskälla och checklista. Meningen är inte heller att göra allting på en och samma gång, utan att ta små steg i rätt riktning tills det blir en naturlig del av arbetet. Du behöver inte vara en expert på hållbarhet och naturvetenskap för att kunna arrangera hållbart: det handlar i grund och botten om att använda sitt sunda förnuft, efterfråga klimatsmarta alternativ och tänka till kring mångfald, normer, tillgänglighet m.m.

Guiden är uppdelad i fyra kapitel: *Ekologisk hållbarhet*, *Social hållbarhet*, *Kommunikation & Impact* samt *Spara & tjäna cash på hållbarhet*. I de två första styckena får du lära dig att integrera hållbarhet i din evenemangsplanering. I det tredje stycket går vi igenom hur man kommunicerar och visualiserar hållbarhet samt hur man genom events och festivaler kan påverka och inspirera publik, partners, leverantörer etc. och på så sätt ha en positiv roll i samhällsutvecklingen. Slutligen visar vi hur man kan dra ekonomisk nytta av hållbarhet.

HÅLLBARHETSGUIDEN INNEHÅLLER:

Checkpunkter: De olika *actions* som finns under varje kapitel är samlade i checklistor. Dessa ligger alltid direkt under rubriken.

Tips: Vi har också vävt in olika smarta tips kopplade till de olika områdena och checkpunkterna.

Mini-guider: I utbildande syfte har vi samlat info om t.ex. källsortering, växtbaserad kost, digitala kanaler m.m.

Anteckningar: Här kan du själv fylla i egna reflektioner.

Globala mål: I varje kapitel hänvisar vi till de av FN:s globala mål som kan kopplas till områdena och checkpunkterna.

Checklista i korthet: I slutet av boken har samtliga checkpunkter samlats i en lista. Denna kan du kopiera och använda för dina olika evenemang! Checkpunkterna är också märkta utefter hur avancerade de är att uppfylla, så att det ska bli lättare att sortera och prioritera:

✿ = nivå 1: Basic/lätt

✿✿ = nivå 2: Medelsvårt

✿✿✿ = nivå 3: Avancerat

EKOLOGISK HÅLLBARHET

#1 Energi

- ☐ Vi använder LED-ljus och lågenergilampor.
- ☐ Elektronik hålls avstängd när den inte används (och dagsljus nyttjas).
- ☐ Vi har efterfrågat förnybar energi hos elleverantören.
- ☐ Vi försöker välja energieffektiva lokaler alternativt påverka fastighetsägare att energieffektivisera.

TIPS

- #1** Kontakta din elleverantör och erbjud exponering i utbyte mot att de sponsrar med grön el!
- #2** Rigga solcellsstationer där publiken kan ladda sin elektronik!

MINI-GUIDE: Förnybara energikällor

 Solkraft: celler som tar vara på solens kraft

 Vattenkraft: tillvaratar vatten och vågors rörelsekraft

 Biobränsle: utgörs ur levande organismer, t.ex. ved, bark och matavfall

 Vindkraft: omvandlar vindens rörelse till energi

 Geotermisk energi: Energi lagrad i jordskorpan

Idéer, synpunkter, utmaningar och framgångar...

#2 Avfall & återvinning

- ☐ Avfall källsorteras i fler fraktioner än brännbart, efter dialog med återvinningsföretag.
- ☐ Vi gör det enkelt för publiken att källsortera genom att ha en stor mängd avfallskärl utställda på lämpliga platser med tydlig skyltning.
- ☐ Vi har insamling av pantburkar och PET-flaskor på området.
- ☐ Planering av inköp och matservering sker med hänsyn till antalet deltagare för att minska matsvinnet, och därför försöker vi i största möjliga mån kontrollera närvaro i god tid inför evenemanget.
- ☐ Vi har volontärer/personal med uppdrag att städa och hålla rent både under och efter evenemanget.
- ☐ Vi för en dialog med återvinningsbolaget kring vart soporna tar vägen och hur vi kan göra det lättare för dem i sin sorteringsprocess.
- ☐ Vi värnar om närmiljön och ser till att lokalen/arenan/platsen inte påverkas negativt av evenemanget i form av nedskräpning.

AVFALLSTRAPPAN

1. Förhindra att avfall skapas – reduce
2. Återanvänd – reuse
3. Återvinn material – recycle
4. Utvinn energi genom förbränning
5. Deponera (lägg på soptipp)

#1 Pantamera erbjuder återvinningskärl för insamling av pantburkar och PET-flaskor, både för mindre och större evenemang.

TIPS

#2 Vid större events, inför pant på t.ex. sopor och tält – dels för att lära publik att städa upp efter sig, dels för att effektivisera städ och sophantering.

MINI-GUIDE: Så här källsorterar du

Farligt avfall: kemiska vätskor, batterier och annat miljöfarligt avfall

Elektronikavfall: högtalare, apparater, datatillbehör etc.

Tidningar: affischer, programblad, skrivpapper

Hushållssopor och/eller kompost: matrester och annat nedbrytningsbart

Metall: folie

Grovavfall: större utrustning och möbler

Pappersförpackningar: kartonger

Glas: glasflaskor (utan pant), glasburkar etc.

Plast: plastpåsar, plastförpackningar, PET-flaskor (utan pant) etc.

MINI-GUIDE: Så här minskar du matsvinnet:

Välj produkter med kort datum (om maten ska tillagas inom kort).

Planera inköp i god tid inför.

Förvara mat i rätt temperatur.

Ta vara på icke-konsumerad mat för att göra nya maträtter.

Skänk till härbärke eller liknande. Läs mer på slangintematen.se

Idéer, synpunkter, utmaningar och framgångar...

#3 Inköp & konsumtion

- ☐ Vi köper ekologiskt, rättvis- och miljömärkt så långt det är möjligt.
- ☐ Vi prioriterar också lokalproducerat från t.ex. småskaliga bönder och gårdsbutiker, i mån om ekologiskt utbud.
- ☐ Vi premierar *recyclat* och/eller förnybart material vid inköp av material till evenemanget, i den mån det går.
- ☐ Vi handlar inredning, rekvisita, bråte m.m. från second hand-butiker.
- ☐ Vi återanvänder och *upcycclar* framför att konsumera nytt inför varje evenemang.
- ☐ Vi har förvarings-möjligheter för att kunna spara och återanvända utrustning, inredning m.m. som införskaffats till särskilda events.
- ☐ Vi ställer i alla möjliga lägen miljökrav på (upphandlade) leverantörer och partners för att öka efterfrågan på produkter som är klimatsmarta och ekologiska.
- ☐ Snittblommor som tackgåva till talare, artister och crew byts ut till förmån för t.ex. ekologisk presentkorg eller upplevelser.
- ☐ Vid kravlistor och riders från inbjudna artister, talare etc. meddelar vi om vår hållbarhetspolicy och strävar efter att i största möjliga mån följa denna.

TIPS

#1 Kolla efter märkningar som KRAV, Svanen, Bra miljöval, Fairtrade m.m. Lista på och info om olika märkningar hittar du på miljomarkningar.se

#2 Gör en inköbspolicy som kan uppdateras, för att förenkla för samtliga inom organisationen att konsumera medvetet.

#3 Inled samarbete med lokala second hand-butiker/auktionsfirmor för att låna event-inredning i utbyte mot exponering. Ni gynnar då den lokala handeln, minskar onödiga nyinköp genom återanvändning och sparar dessutom pengar!

EKOLOGISK HÅLLBARHET

ÅTERBRUKSINSPIRATION

Bild 1: Outfits från LiveGreens Recycling Fashion Show, material av mjölkpaket, presentsnören, mm.

Bild 2: Festivalkonst skapade av gamla plastmuggar. Design av Alexander Hedström.

Bild 3. Papegojbur med utställning av glaskonst (tillverkat av omsmält krossat glas) av Malin Tehagen.

Bild 4: Omdesignad vägschild, av Alexander Hedström.

**Idéer, synpunkter, utmaningar
och framgångar...**

VILL DU LÄSA FORTSÄTTNINGEN AV BOKEN?

Hör av dig till oss på LiveGreen!

louise@livegreen.se
alina@livegreen.se

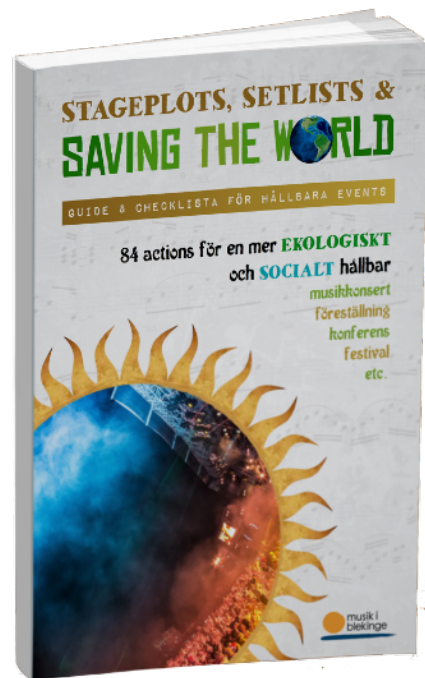
www.livegreen.se

[@LiveGreenSweden](https://www.facebook.com/LiveGreenSweden)

[@LiveGreenSweden](https://www.instagram.com/LiveGreenSweden)

I bokens fortsättning kan du lära dig om fler aspekter av ekologisk hållbarhet, social hållbarhet, kommunikation och impact samt hur hållbarhetsarbetet kan bidra till lönsamhet.